

ΠΡΑΚΤΙΚΑ

2^{ΗΣ} ΣΥΝΑΝΤΗΣΗΣ ΤΩΝ ΔΙΕΥΘΥΝΤΩΝ/ΥΠΕΥΘΥΝΩΝ ΤΩΝ ΚΕΝΤΡΩΝ

ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΡΕΥΜΑΤΟΛΟΓΙΑΣ

9 Δεκεμβρίου 2016 - Ξενοδοχείο Hilton

Προήδρευσε: Ο Αντιπρόεδρος της ΕΡΕ-ΕΠΕΡΕ Χ. Μπερμπερίδης

Συμμετείχαν:

Π. Αθανασίου, Ι. Μυριοκεφαλιτάκης, Σ. Γαζή, Α. Γεωργούντζος, Σ.-Ν. Λιόσης, Λ. Σακκάς, Π. Σιδηρόπουλος, Π. Σφηκάκης, Χ. Σφοντούρης, Α. Ασλανίδης, Α. Γαρύφαλλος, Δ. Βασιλόπουλος, Π. Βλαχογιαννόπουλος, Γ. Κατσιφής, Δ. Μπούμπας, Γ. Κήτας, Α. Γεωργιάδης, Δ. Καρόκης, Μ. Τεκτονίδου, Θ. Δημητούλας, Ι. Ραφτάκης, Π. Τρόντζας

Ι. Προκαταρκτική συζήτηση – Ενημέρωση από τη UEMS

Ο κ. Χ. Μπερμπερίδης ανέφερε ότι η 2^η Συνάντηση γίνεται σε συνέχεια της 1^{ης} που διεξήχθη στις 30/1/2016 και την οποία ακολούθησε μόνον η καταγραφή των δυνατοτήτων κάθε κέντρου. Επίσης ότι οργανώθηκε η διαδικτυακή δημόσια «Διαβούλευση» για την ειδικότητα της Ρευματολογίας μέσω του site της ΕΡΕ-ΕΠΕΡΕ, στην οποία όμως συμμετείχαν ελάχιστοι συνάδελφοι (Α. Δρόσος, Λ. Σακκάς, Σ.-Ν. Λιόσης, Χ. Σφοντούρης, Ν. Γαλανόπουλος, Π. Αθανασίου, Γ. Κατσιφής).

Ο κ. Α. Γεωργιάδης, ως αναπληρωτής εκπρόσωπος της ΕΡΕ-ΕΠΕΡΕ στην UEMS, ενημέρωσε σχετικά με την UEMS, μια ένωση 35 ευρωπαϊκών μελών-κρατών. Στην τελευταία συνάντηση της στο Παρίσι παρέστησαν μόνον 11 χώρες και το κύριο θέμα συζήτησης ήταν «ο τίτλος του Ευρωπαϊκού Ρευματολόγου». Σχεδιάζεται κάθε Ρευματολόγος, ανεξάρτητα από την χώρα που προέρχεται, να μπορεί να εργάζεται σε οποιαδήποτε χώρα μέλος της UEMS χωρίς πρόσθετες εξετάσεις, αρκεί να γνωρίζει τη γλώσσα της χώρας. Πρώτος στόχος είναι η δημιουργία ενός κοινού curriculum, καθώς μέχρι τώρα κάθε χώρα έχει το δικό της πρόγραμμα εκπαίδευσης. Είναι πάντως γενικά αποδεκτό ότι ο χρόνος εκπαίδευσης στην Ελλάδα (2 έτη Παθολογίας + 4 έτη Ρευματολογίας) είναι ο καλύτερος δυνατός. Το προτεινόμενο curriculum, όπως δόθηκε από την UEMS, έχει μεταφραστεί από τον κ. Δ. Καρόκη (αν. εκπρόσωπο της ΕΡΕ-ΕΠΕΡΕ στην UEMS) και έχει αναρτηθεί στο www.ere.gr. Οι προτάσεις για την εφαρμογή του curriculum αφορούν το «logbook» ειδικευομένων, τις «εξετάσεις» προφορικές και γραπτές, και τα «κριτήρια επιλογής» των εξεταστών. Η ολοκλήρωση αυτών των προτάσεων από την UEMS θα είναι αρκετά χρονοβόρα.

Ο κ. Π. Σφηκάκης, ως μέλος της Επιτροπής για την ειδικότητα που ορίστηκε από το ΚΕΣΥ, ανέφερε ότι οι αποφάσεις της UEMS δεν μπορούν να υποχρεώσουν το σύστημα εκπαίδευσης της Ελλάδας, λειτουργούν όμως ως guidelines, εκτός εάν υιοθετηθούν από την Commission και έχουν καθολική υποχρεωτική εφαρμογή.

Ο κ. Δ. Βασιλόπουλος, ως μέλος της Επιτροπής Εκπαίδευσης της EULAR, ανέφερε ότι από τη EULAR σχεδιάζεται να υπάρξει ένα certificate (not a license to practice), γεγονός που μάλλον αντιτίθεται στο σχεδιασμό της UEMS. Το θέμα πρόκειται να

συζητηθεί στην επόμενη συνάντηση στο προσεχές συνέδριο της EULAR τον Ιούνιο του 2017 στη Μαδρίτη.

Ο κ. Σ. Ασλανίδης εκτίμησε ότι οι αποφάσεις της EULAR θα γίνουν δυσκολότερα αποδεκτές από την Ευρωπαϊκή Ένωση σε σχέση με τις προτάσεις της UEMS.

II. Πρόγραμμα σπουδών

Ο κ. Λ. Σακκάς πρότεινε τη δημιουργία ετήσιου εκπαιδευτικού προγράμματος με βάση την κλινική πράξη, όχι μόνο από αμφιθέατρο παραδόσεις και επικεντρωμένο στην επίλυση κλινικών προβλημάτων. Με την πρόταση αυτή συμφώνησε ο κ. Σ.-Ν. Λιόσης. Ο κ. Λ. Σακκάς επεσήμανε ακόμα τη σπουδαιότητα της εκπαίδευσης στους υπερήχους.

Οι κ.κ. Χ. Σφοντούρης και Π. Αθανασίου ανέφεραν ότι το πρόγραμμα οφείλει να εξασφαλίζει εκπαίδευση σε όλο το εύρος των νοσημάτων κι όχι μόνο στα φλεγμονώδη αυτοάνοσα νοσήματα. Επίσης πρότειναν τη συμμετοχή στις εκπαιδευτικές συναντήσεις ιατρών-εκπαιδευτών από συναφείς ειδικότητες ή/και τη διοργάνωση joint meetings με άλλες ειδικότητες.

Ο κ. Χ. Μπερμπερίδης πρότεινε όλες οι εκπαιδευτικές συναντήσεις από όποιο κέντρο διοργανώνονται να κοινοποιούνται στην ΕΡΕ-ΕΠΕΡΕ και σε όλους τους υπόλοιπους Διευθυντές/Υπευθύνους Ρευματολογικών Κέντρων. Ο κ. Σ.-Ν. Λιόσης επιπλέον θεώρησε αναγκαία την κοινοποίηση των προγραμμάτων μέσω της ιστοσελίδας της ΕΡΕ-ΕΠΕΡΕ, ώστε οι προς ειδίκευση να αξιολογούν και να επιλέγουν το Κέντρο που επιθυμούν να εκπαιδευθούν.

III. Οι προτάσεις του ΚΕΣΥ

Ο κ. Α. Γαρύφαλλος, ως αναπληρωματικό μέλος της Επιτροπής Εκπαίδευσης του ΚΕΣΥ, τόνισε την αναγκαιότητα αναμόρφωσης των ειδικοτήτων. Τις προτάσεις του ΚΕΣΥ θα διαμορφώσει η σχετική επιτροπή του ΚΕΣΥ (7 τακτικά και 7 αναπληρωματικά μέλη), λαμβάνοντας υπόψη τις προτάσεις των Επιστημονικών Εταιρειών, αλλά και μερικά σημεία από το curriculum της UEMS. Επίσης ενημέρωσε, ότι συζητείται η πρόταση να γίνεται αξιολόγηση των ειδικευομένων μετά τον πρώτο χρόνο της εκπαίδευσης τους, ώστε να μην προχωρούν στην ειδικότητα όσοι δεν είναι κατάλληλοι. Τόνισε ακόμα ότι είναι αναγκαία η εκπαίδευση των Εκπαιδευτών, όπως ήδη έχει γίνει στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης. Η διαδικασία θα μπορούσε να συντονιστεί από την ΕΡΕ-ΕΠΕΡΕ με αρχή το επόμενο Πανελλήνιο Ρευματολογικό Συνέδριο.

Ο κ. Π. Σφηκάκης, μέλος της Επιτροπής Εκπαίδευσης του ΚΕΣΥ για την ειδικότητα της Ρευματολογίας, ενημέρωσε ότι στην Επιτροπή συμμετέχουν 14 μέλη (7 τακτικά και 7 αναπληρωματικά αλλά χωρίς δικαίωμα ψήφου) με την παρακάτω σύνθεση: 2 Καθηγητές Πανεπιστημίου προτεινόμενοι από τις Ιατρικές Σχολές, 2 εκπρόσωποι της Επιστημονικής Εταιρείας, Διευθυντές-Συντονιστές ΕΣΥ από Κλινικές ή Τμήματα που εκπαιδεύουν στην ειδικότητα, 2 προτεινόμενοι από το Υπουργείο Υγείας (1 Πανεπιστημιακός Ιατρός και 1 Ιατρός ΕΣΥ) και 1 Ελεύθερος Επαγγελματίας, ο οποίος

προτείνεται από τον ΠΙΣ. Το ΚΕΣΥ θα επικυρώσει τις αποφάσεις που θα ληφθούν από αυτή την Επιτροπή. Στο σημείο αυτό ο κ. Μπερμπερίδης διευκρίνισε ότι η ΕΡΕ-ΕΠΕΡΕ έχει προτείνει στην Επιτροπή τους κ.κ. Χ. Σφοντούρη, Π. Αθανασίου και Σ. Γαζή (αναπληρωματικό μέλος). Ο κ. Σφηκάκης συνέχισε αναφέροντας ότι θα δημιουργηθούν και υποεπιτροπές αλλά έως τον Μάρτιο του 2017 θα πρέπει να έχουν συγκεντρωθεί οι προτάσεις. Οι βασικές θέσεις της Επιτροπής του ΚΕΣΥ, της οποίας είναι τακτικό μέλος, είναι:

- Η ύπαρξη του logbook. Το logbook εφ' όσον υπάρχει σε όλα τα άλλα Ευρωπαϊκά Κέντρα, πρέπει να υπάρξει και στην Ελλάδα και να είναι ρεαλιστικό, με στόχο να «λειτουργήσει».
- Ομοιογενείς εξετάσεις. Κατάργηση των υπαρχόντων εξεταστικών κέντρων (σήμερα είναι ήδη αρκετά σε όλη την Ελλάδα). Θα γίνονται εξετάσεις 2 φορές το χρόνο σε Αθήνα και Θεσσαλονίκη. Οι ειδικευόμενοι θα ξεκινούν την ειδικότητα σε 3 περιόδους του χρόνου, όλοι ταυτόχρονα σε όλες τις κλινικές.
- Καθιέρωση της εκπαίδευσης των εκπαιδευτών. Όσοι δεν συμμετέχουν στην εκπαίδευση των εκπαιδευτών δεν θα μπορούν να δίνουν πλήρη ειδικότητα στα Κέντρα τους.

Ο κ. Χ. Μπερμπερίδης συμφώνησε με την πρόταση και δεσμεύτηκε ως επόμενος Πρόεδρος της ΕΡΕ-ΕΠΕΡΕ να συγκροτήσει επιτροπή που θα ασχοληθεί με το θέμα της εκπαίδευσης των Εκπαιδευτών.

Ο κ. Χ. Σφοντούρης, ως μέλος του ΚΕΣΥ, διευκρίνισε ότι τα προγράμματα των ειδικοτήτων θα διαμορφωθούν κατά 70% από τις Επιστημονικές Εταιρείες και κατά 30% από το ΚΕΣΥ. Αυτή τη στιγμή υπάρχουν 1.240 Επιστημονικές Εταιρείες, εκ των οποίων μόνον 44 είναι οι εταιρείες κορμού, και πρόθεση του ΚΕΣΥ είναι να αναγνωρίσει μόνον αυτές. Ο κ. Χ. Σφοντούρης δήλωσε ακόμα ότι συμφωνεί με τις προτάσεις του κ. Δρόσου, όπως έχουν γραφεί στη Διαβούλευση για την προαγωγή της ειδικότητας με βασικότερο όλων την αξιολόγηση και διαπίστευση των Ρευματολογικών Κέντρων. Ο κ. Α. Δρόσος είχε προτείνει στη «Διαβούλευση» την αξιολόγηση των εκπαιδευτικών κέντρων και των εκπαιδευτών ώστε να είναι δημόσια γνωστό ποιος εκπαιδεύει, την εκπαιδευτική του δεινότητα, το κλινικό και ερευνητικό του έργο. Είχε προτείνει να υπάρχουν τουλάχιστον 3 ειδικευμένοι Ρευματολόγοι σε κάθε εκπαιδευτικό κέντρο. Επίσης είχε γράψει ότι με τη διαδικασία διαπίστευσης και αξιολόγησης των εκπαιδευτικών κέντρων και των εκπαιδευτών θα προκύψουν τα κέντρα αναφοράς για την εκπαίδευση των νέων ρευματολόγων.

Ο κ. Δ. Μπούμπας προσέθεσε ότι για την εφαρμογή των εξετάσεων για τη λήψη ειδικότητας προϋπόθεση είναι να έχει γίνει σωστή εκπαίδευση σε όλα τα κέντρα, ώστε να μην αποτυγχάνουν οι υποψήφιοι ειδικοί Ρευματολόγοι. Η εκπαίδευση, τόνισε, είναι μεράκι και όχι γραφειοκρατική διαδικασία. Στην Αγγλία κάθε 4 χρόνια τα κέντρα που δίνουν ειδικότητα ελέγχονται από ειδικά εποπτικά όργανα για την καταλληλότητά τους. Συνεχάρη το Δ.Σ. της ΕΡΕ-ΕΠΕΡΕ για την πρωτοβουλία σύγκλισης της 2^{ης} Συνάντησης και πρότεινε:

- Να υπάρχει ένα πλάνο ερωτήσεων στις εξετάσεις ειδικότητας, καθώς οι Ρευματολόγοι που έχουν ορισθεί ως εξεταστές στις επιτροπές ειδικότητας ρωτούν μερικές φορές περίεργα θέματα- ερωτήσεις.

- Στα Ρευματολογικά Κέντρα μία από τις βασικές εκπαιδευτικές ελλείψεις αφορά το πεδίο της φυσικής αποκατάστασης. Θα ήταν ορθό να καθιερωθεί rotation των ειδικευομένων μέσω curriculum, δηλαδή ο κάθε Διευθυντής να ξέρει σε τι ακριβώς έχει εκπαιδευθεί ο κάθε ειδικευόμενος, κάτι που μέχρι σήμερα δεν γίνεται.
- Να καθιερωθεί τακτική συνεννόηση μεταξύ των Διευθυντών/Υπευθύνων των κέντρων για όλα τα θέματα εκπαίδευσης των ειδικευομένων.
- Με τις κατάλληλες προϋποθέσεις θα γίνει πιο «ελκυστική» η ειδικότητα της Ρευματολογίας, ώστε να προσελκύσει τα καλύτερα «μυαλά» των Ιατρικών Σχολών.

Ο κ. Π. Τρόντζας, Πρόεδρος της ΕΡΕ-ΕΠΕΕ, χαιρέτησε τη συμμετοχή των περισσότερων Διευθυντών/Υπευθύνων των Ρευματολογικών Κέντρων στη 2^η Συνάντηση, όμως τόνισε παράλληλα ότι δεν παρατηρείται προθυμία για τις κυοφορούμενες αλλαγές. Ως παράδειγμα ανέφερε τη μη συμμετοχή με θέσεις των περισσότερων στη δημόσια Διαβούλευση, η οποία παρέμεινε ανοικτή στο site της ΕΡΕ-ΕΠΕΕ επί 4 μήνες. Παρότι το ΔΣ είχε διατυπώσει και αναρτήσει σχετικό κείμενο με 14 θέσεις-προτάσεις, τις οποίες απέστειλε ως προκαταρκτικές στο ΚΕΣΥ. Ύληση στο διάλογο έδωσε κάπως η συγκρότηση της Συντονιστικής Επιτροπής Διαβούλευσης (κ κ. Θ. Δημητρούλας, Δ. Καρόκης, Ι. Ραφτάκης, Μ. Τεκτονίδου). Η επιτροπή αυτή πρέπει να συνεχίσει και να αναβαθμιστεί.

Ο κ. Π. Σιδηρόπουλος συμφώνησε ότι τα Ρευματολογικά Κέντρα πρέπει να έχουν πλέον curriculum και logbook, αλλά ευχήθηκε στην επόμενη συνάντηση να έχουν λειτουργήσει κάποια πράγματα και να μη μείνουν όλα στη θεωρία.

Ο κ. Α. Γεωργιάδης πρότεινε να συνταχθεί ένα logbook από την ΕΡΕ-ΕΠΕΕ, σύμφωνα με τα καλύτερα που υπάρχουν αυτήν τη στιγμή στην Ευρώπη. Ο κ. Δ. Καρόκης δήλωσε ότι έχει ήδη ζητήσει το logbook των Royal Board of Physicians, ώστε με το υπάρχον curriculum να συνταχθεί το Ελληνικό logbook.

Όλοι οι παρευρισκόμενοι συμφώνησαν:

- Να ανοίξει και πάλι η «Διαβούλευση» στο site της ΕΡΕ-ΕΠΕΕ.
- Η υπάρχουσα Συντονιστική Επιτροπή Διαβούλευσης να συνεχίσει το έργο της, όπως πρότεινε ο Πρόεδρος και να διαμορφώσει συγκεκριμένο πλάνο ενεργειών και χρονοδιάγραμμα.
- Να διοργανωθεί 3^η Συνάντηση όταν προχωρήσουν οι σχετικές διεργασίες.